

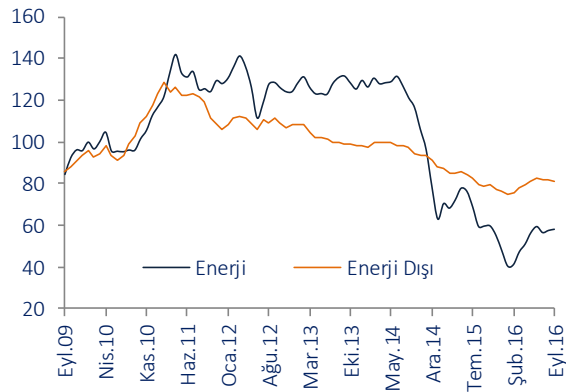
- 2016'nın ikinci yarısında, özellikle Brexit oylamasının ardından küresel piyasalarda artan belirsizlikler nedeniyle gerileme eğilimine giren emtia fiyatları düşüşünü Eylül ayında da sürdürdü.
- Emtia fiyatları genelinde gözlenen gerilemeye rağmen enerji fiyatları OPEC üyelerinin üretim kesintisi üzerinde anlaşmalarını açıklamasının etkisiyle yükseliş kaydetti.
- Bu dönemde değerli metal fiyatlarındaki aşağı yönlü hareket belirginleşti. Eylül ayında platin fiyatları hızlı bir şekilde geriledi.
- Enerji dışı emtia fiyatlarında ise, tarım grubunda fiyatlar sınırlı ölçüde düşüş kaydetti. İlgili grupta fiyatlar aylık bazda %0,7 oranında gerilerken, yıllık artış %5,4 olarak kaydedildi.

EMTİA FİYAT ENDEKSLERİ (2010=100)

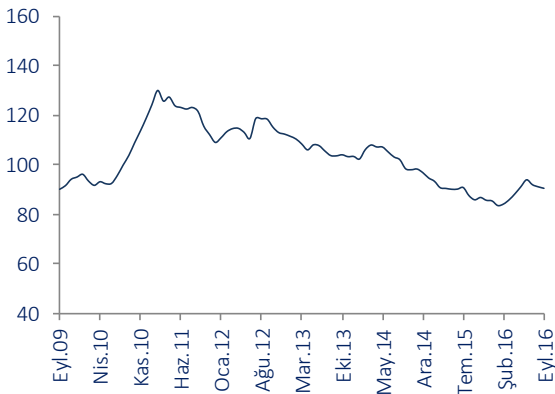
Emtia Fiyatları Genel Endeksi

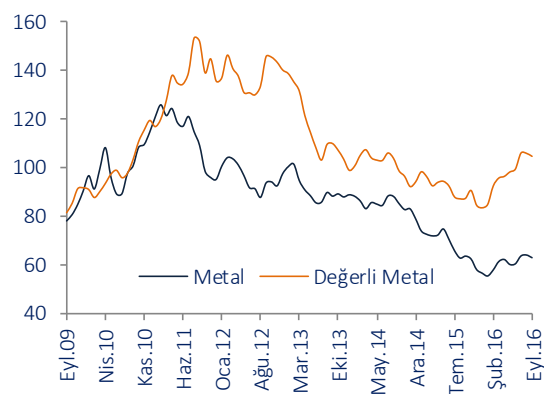
Enerji ve Enerji Dışı

Tarım*

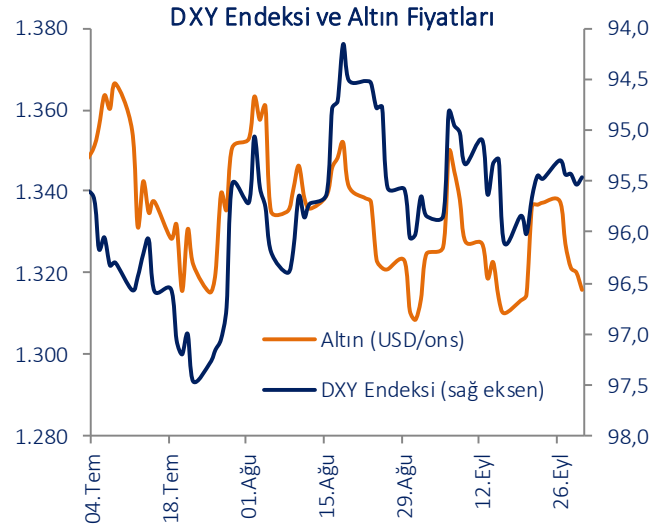
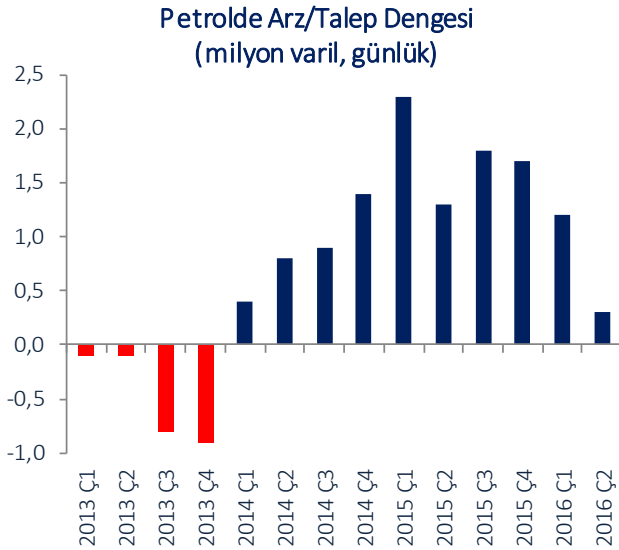

Metal*

EMTİA PİYASALARINDA SON GELİŞMELER

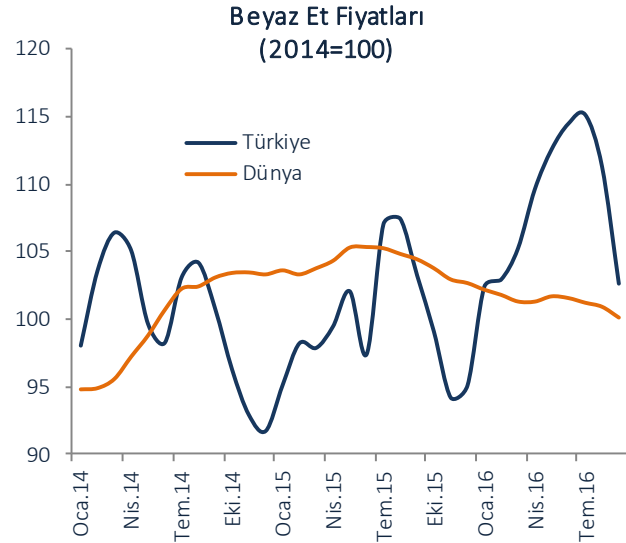
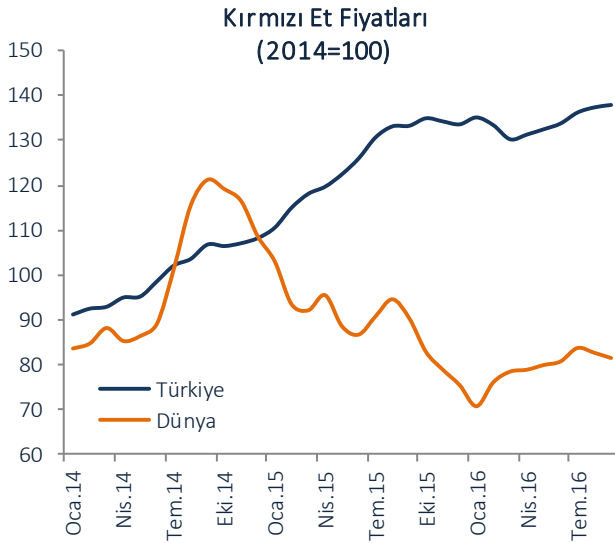
- Eylül ayında kömür fiyatlarında kaydedilen hızlı yükseliş enerji endeksinin seyrinde önemli rol oynadı. Avustralya'daki arz kesintilerine ek olarak, son dönemde iktisadi faaliyetin nispeten sağlıklı bir görünüm sergilediği Çin'de kömür talebinin artması bu gelişmede etkili oldu.
- Eylül ayında kömür dışındaki diğer enerji kaynaklarının fiyatları ise gerileme eğilimindeydi. Doğalgaz fiyatları Kuzey Amerika'da artan üretim nedeniyle gerileme eğilimini sürdürerek, yıllık bazda fiyatı en hızlı düşen emtia oldu. Eylül ayı genelinde dalgalı bir seyir izleyen petrol fiyatları ise ay sonunda gerçekleştirilen OPEC ara toplantısında üyelerin üretimi kısma yönünde anlaşmalarını açıklamalarının ardından yükselişe geçti. Alınan geçici karar çerçevesinde, günlük petrol üretiminin ilk etapta yaklaşık 500 bin varil azaltılacağı ve küresel petrol piyasasının 3 yıllık bir aradan sonra ilk kez dengeleneceği ön görülüyor.

- Çin ekonomisinin dönüşümü sürecinde yerli üretiminin orta vadede önemli ölçüde küçültülmesi hedefi çerçevesinde kurşun ve kalay fiyatlarında gözlenen yükseliş Eylül ayında da devam etti. Her iki emtianın da fiyatı Eylül'de aylık bazda %5,8 oranında artarak diğer endüstriyel metallere ayrıştı.
- 2016 yılı genelinde yukarı yönlü bir seyir izleyen demir cevheri fiyatları, piyasalarda arz fazlasının olduğu yönündeki haberlerin de etkisiyle Eylül ayında %4,9 oranında geriledi. Böylece, demir cevheri fiyatlarındaki yıllık artış %1,8 olarak kaydedildi.
- Eylül ayı başında ABD'de açıklanan işgücü piyasası verileri Fed'in faiz artırımını yıl sonuna bırakacağı yönündeki görüşleri desteklerken bu gelişme ABD dolarındaki değerlenme eğilimini baskıladı. Yatırımcıların risk iştahındaki iyileşmenin de etkisiyle ayın ilk haftasında yükseliş eğiliminde olan değerli metal fiyatları, izleyen dönemde ise Avrupa bankacılık sistemine ilişkin artan endişeler nedeniyle kazançlarını geri verdi. Platin ve altın fiyatları aylık bazda sırasıyla %6,7 ve %1 oranında düştü.

EMTİA PİYASALARINDA SON GELİŞMELER

- Olumlu hava koşullarının da etkisiyle rekolteye yönelik iyimserliğin artması tarım ürünleri fiyatlarının küresel bazda gerilemesinde etkili oluyor. Pirinç fiyatları Asya'da üretimin beklentilerin üzerinde gerçekleşeceği yönündeki haberlerle birlikte Eylül ayında %7,5 geriledi.
- Yüksek stoklar ve üretime ilişkin olumlu beklentilerin etkisiyle kakao fiyatları Eylül ayında %5 azaldı. Böylece, ilgili ürünün fiyatı yıllık bazda %12 geriledi.
- Asya kaynaklı olumsuz gelişmeler nedeniyle geçtiğimiz aylarda yukarı yönlü bir trend izleyen şeker fiyatları, Brezilya'da üretimin beklentilerin altında kalacağı yönündeki öngörüler ile aylık bazda %6,8 artarak yükselişini sürdürdü. Böylece, bir önceki yıla göre %81,1 oranında artan şeker fiyatları Temmuz 2012'den bu yana en yüksek seviyesinde gerçekleşti.
- Küresel piyasalardaki arz fazlalığı nedeniyle kırmızı et fiyatları baskı altında kalmaya devam ediyor. Eylül ayı itibarıyla, dünyada kırmızı et fiyatları yıllık bazda %9,8 geriledi. Yurt içinde ise, karkas et ithalatına izin verilmesiyle birlikte fiyat artışlarının önemli ölçüde ivme kaybettiği görülüyor. 2015 yılında ortalama %26 artan yurt içinde kırmızı et fiyatları, yapılan bu düzenlemenin ardından son 3 ayda ortalama %3,6 yükseldi.
- Dünyada beyaz et fiyatları da düşüş eğilimindedir. Küresel pazarda Eylül ayı itibarıyla fiyatlar yıllık bazda %4,1 azaldı. Yurt içinde ise dalgalı bir seyir izleyen beyaz et fiyatları, aynı dönemde mevsimsel faktörlerin etkisiyle %0,6 geriledi.

- Çin ve Hindistan'daki düşük hasat nedeniyle geçtiğimiz aylarda hızlı yükselen pamuk fiyatları, Eylül ayında %3,2 oranında gerileyerek kazançlarının bir kısmını geri verdi. Öte yandan, yıllık bazda %13,3 oranında artış kaydeden pamuk fiyatları diğer tarım ürünlerinden ayrılmaya devam etti.

EMTİA PİYASALARINDA BEKLENTİLER

- Dünya petrol piyasasında arz/talep dengesinin sağlanmasıyla birlikte fiyatların önümüzdeki dönemde artış eğiliminde olacağını düşünüyoruz. Öte yandan, gelişmiş ekonomilere ilişkin belirsizlikler önümüzdeki dönemde talep artışını baskılayabilecek risk unsurları arasında yer alıyor. Piyasalarda, 2017 yılında Brent türü ham petrolün varil fiyatının 60 dolar seviyelerini test edebileceği düşünülüyor.
- Petrol fiyatlarındaki olası yükselişin doğalgaz ve kömür gibi diğer emtia fiyatlarına da etki edebileceği düşünülüyor. Ekim ayının ilk yarısında %10 civarında artış kaydeden doğalgaz fiyatları son 20 ayın en yüksek seviyesinden işlem görüyor.

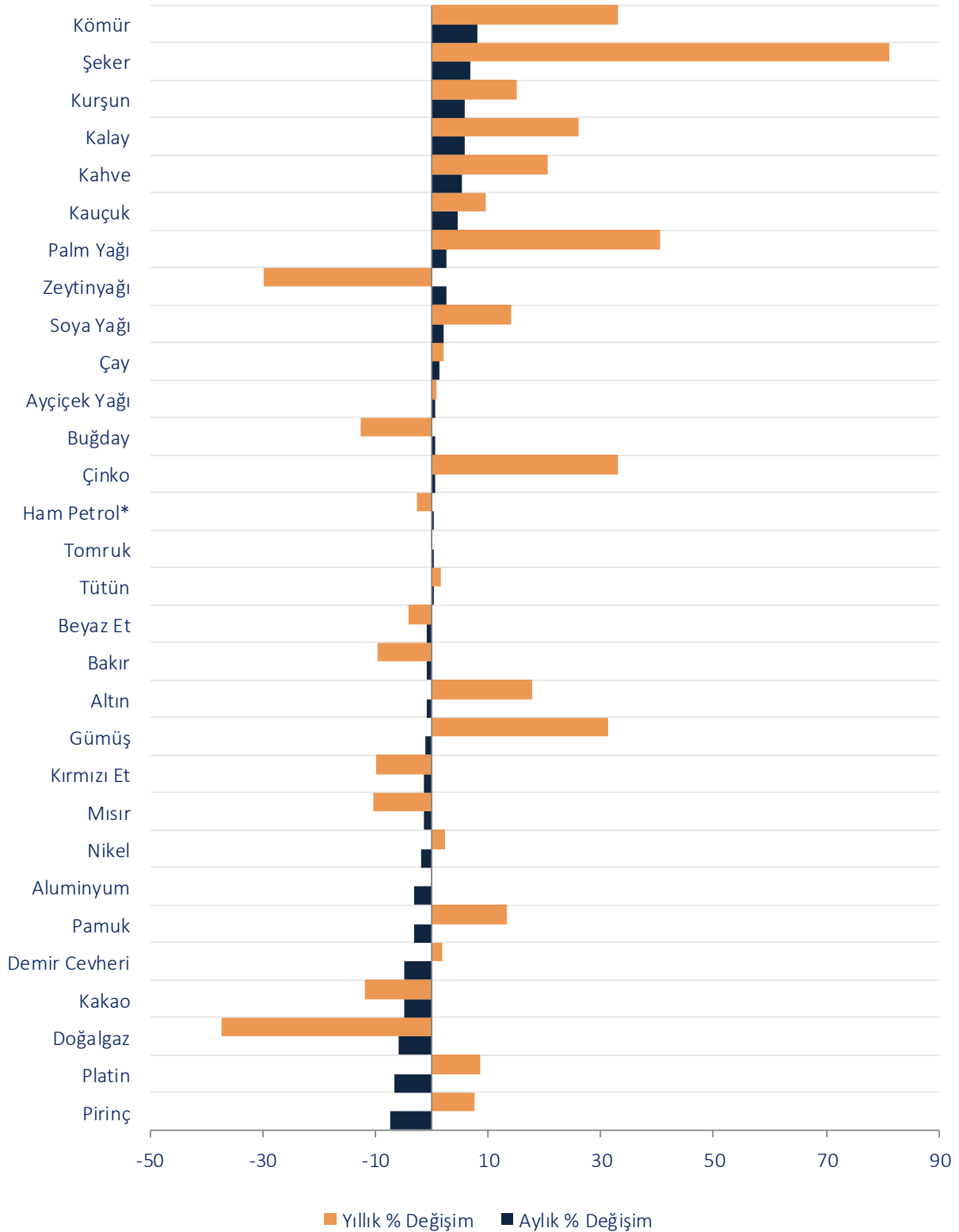
EMTİA FİYATLARI: Gerçekleşme ve Tahminler

		Gerçekleşme				Tahmin			
		2000	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2020
Enerji									
Ham Petrol*	USD/varil	28,2	104,1	96,2	57,5	40,2	50,5	53,9	57,1
Kömür	USD/ton	26,3	84,6	70,1	50,8	53,9	50,3	50,0	49,5
Doğalgaz (Avrupa)	USD/milyon btu	3,9	11,8	10,1	7,3	4,1	4,3	4,5	5,0
Tarım									
Kakao	USD/kg	0,9	2,4	3,1	3,1	2,8	2,7	2,6	2,4
Kahve	USD/kg	1,9	3,1	4,4	3,5	3,3	3,3	3,2	3,1
Çay	USD/kg	1,9	2,9	2,7	2,7	2,4	2,4	2,4	2,4
Soya Yağı	USD/ton	338	1.057	909	757	734	741	749	764
Mısır	USD/ton	89	259	193	170	149	151	154	161
Pirinç	USD/ton	202	506	423	386	372	367	362	352
Buğday	USD/ton	114	312	285	204	158	164	169	182
Kırmızı Et	USD/kg	1,9	4,1	5,0	4,4	3,6	3,6	3,6	3,5
Beyaz Et	USD/kg	1,3	2,3	2,4	2,5	2,3	2,3	2,2	2,1
Şeker	USD/kg	0,2	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,3
Tomruk	USD/metre küp	275	464	465	389	362	366	371	380
Pamuk	USD/kg	1,3	2,0	1,8	1,6	1,5	1,5	1,5	1,6
Kauçuk	USD/kg	0,7	2,8	2,0	1,6	1,4	1,4	1,5	1,6
Tütün	USD/ton	2.976	4.589	4.991	4.908	4.459	4.356	4.256	4.065
Metal									
Aluminyum	USD/ton	1.549	1.847	1.867	1.576	1.463	1.486	1.510	1.560
Bakır	USD/ton	1.813	7.332	6.863	5.216	4.367	4.490	4.619	4.889
Demir Cevheri	USD/kuru ton	28,8	135,4	96,9	52,8	50,2	45,7	46,5	48,1
Kurşun	USD/ton	454	2.140	2.095	1.692	1.672	1.691	1.710	1.749
Nikel	USD/ton	8.638	15.032	16.893	11.228	8.640	9.254	9.917	11.390
Kalay	USD/ton	5.436	22.283	21.899	15.207	16.026	16.197	16.378	16.749
Çinko	USD/ton	1.128	1.910	2.161	1.828	1.881	2.285	2.339	2.215
Altın	USD/troy ons	279	1.411	1.265	1.099	1.161	1.114	1.070	986
Gümüş	USD/troy ons	5,0	23,8	19,1	14,9	15,8	15,4	15,1	14,4
Platin	USD/troy ons	545	1.487	1.384	997	929	956	984	1.044

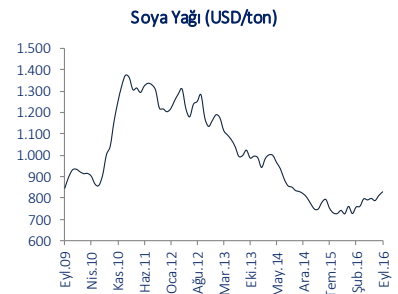
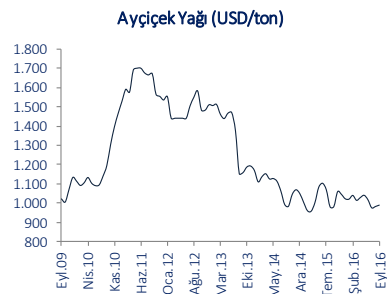
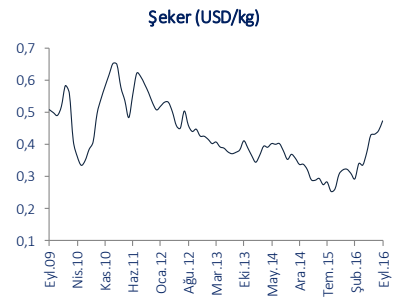
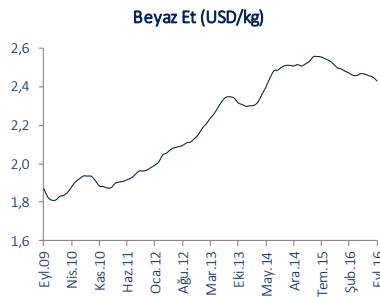
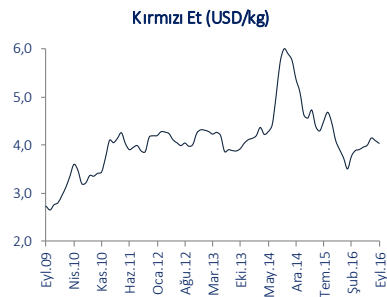
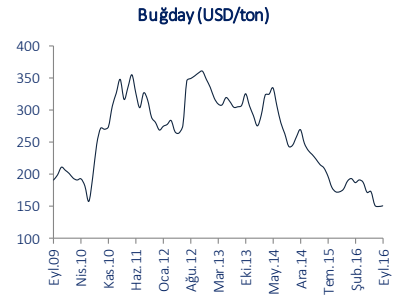
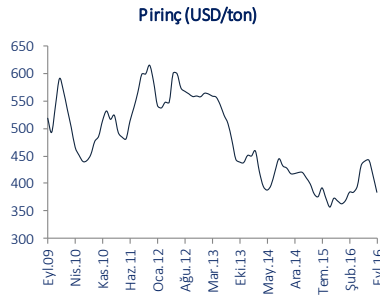
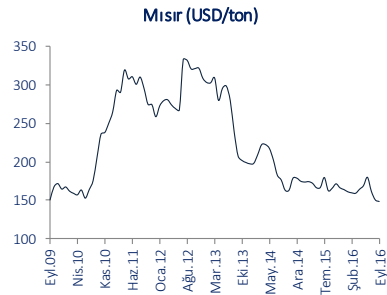
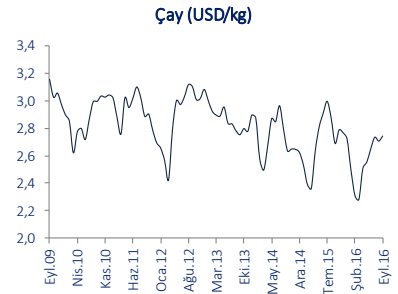
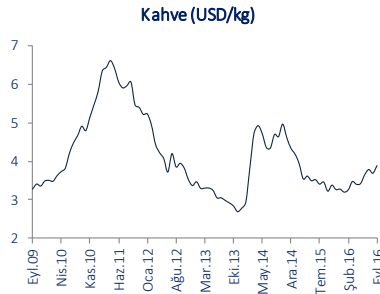
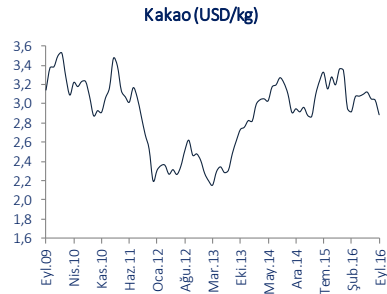
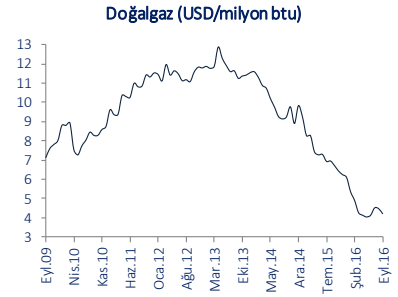
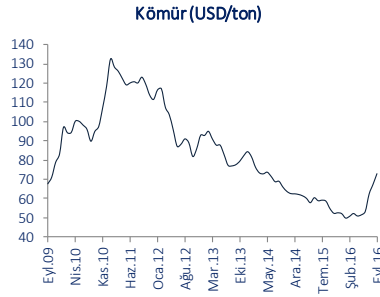
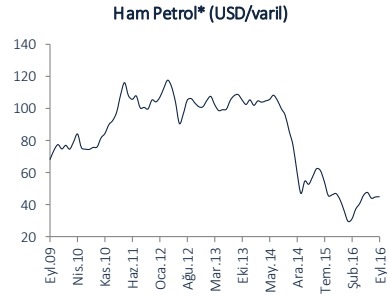
Kaynak: Dünya Bankası

* Brent, WTI ve Dubai petroleri spot fiyatları ortalamasıdır.

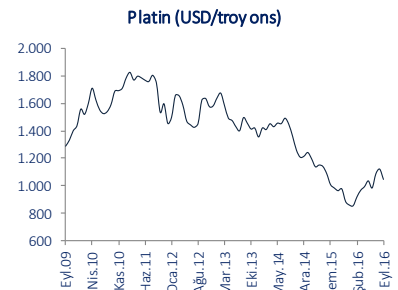
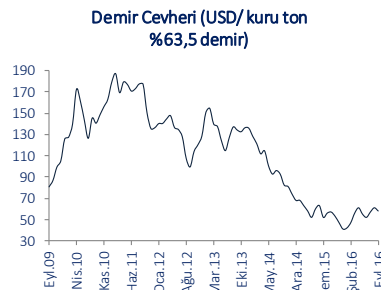
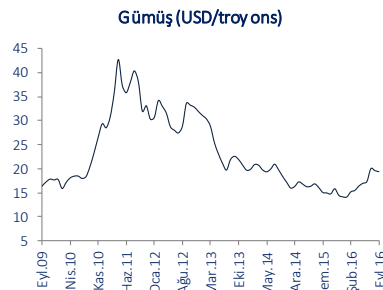
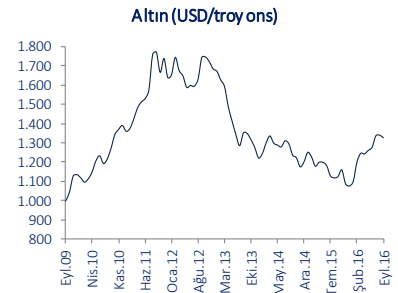
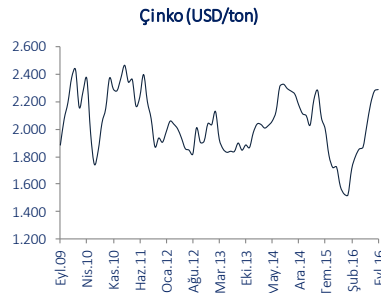
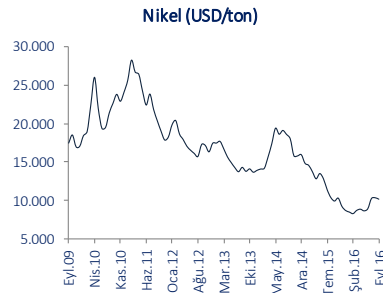
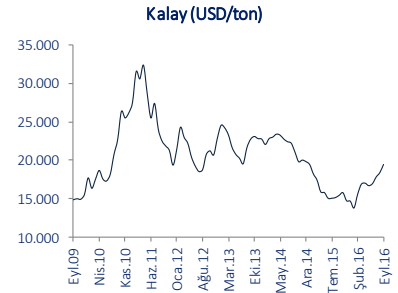
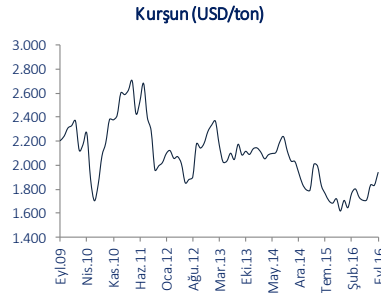
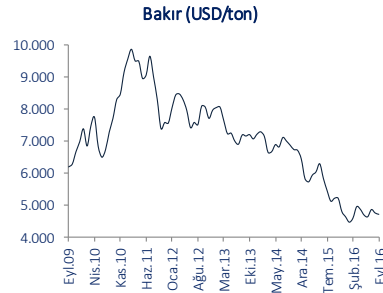
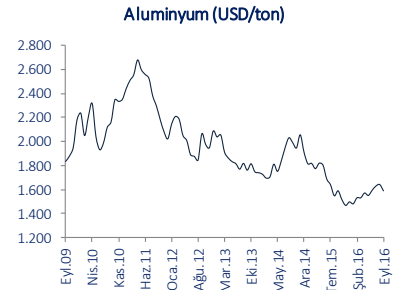
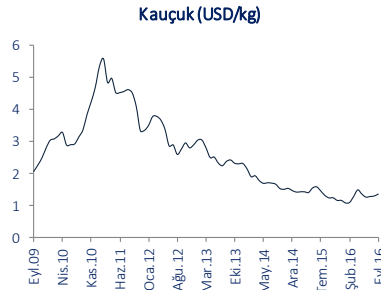
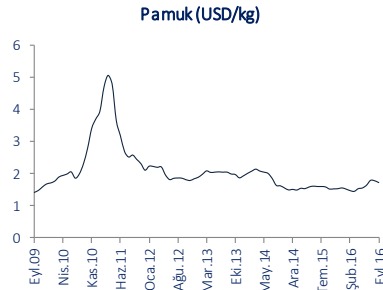
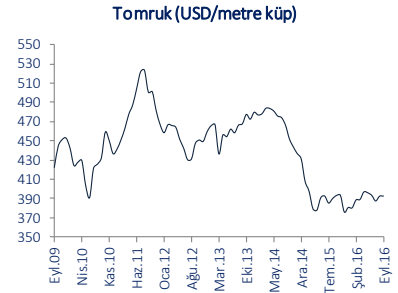
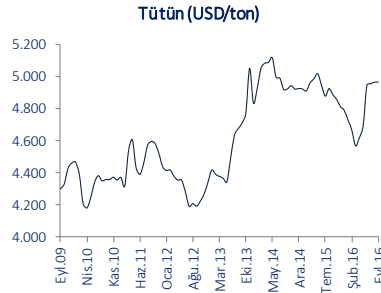
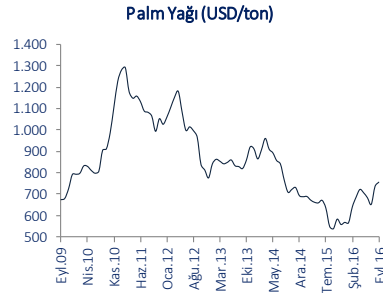
Emtia Fiyatlarında Değişim Oranları (Eylül 2016)

EMTİA FİYATLARI - I

EMTİA FİYATLARI - II

Kaynak: Dünya Bankası, IMF

* Brent, WTI ve Dubai petroleri spot fiyatları ortalamasıdır.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

Izlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Aslı Göksun Şat Sezgin - Uzman
goksun.sat@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman
bora.cevik@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yrd.
erhan.gul@isbank.com.tr

Ahmet Aşarkaya - Uzman
ahmet.asarkaya@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya - Uzman
dilek.kaya@isbank.com.tr

Ayşe Betül Öztürk - Uzman Yrd.
betul.ozturk@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <http://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilen dirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.